

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **L. K.**, zastoupený JUDr. Jarmilou Lipnickou Pešlovou, advokátkou se sídlem Přívozká 703/10, Ostrava – Moravská Ostrava a Přívoz, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 1. 2015, č. j. 18 Ad 19/2014 – 47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna advokátky JUDr. Jarmily Lipnické Pešlové **se určuje** částkou 1.300 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 19. 1. 2015, č. j. 18 Ad 19/2014 – 47, zamítl žalobu, kterou se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení rozhodnutí ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“) ze dne 19. 3. 2014, č. j. 2014/14477-71, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 21. 1. 2014, č. j. 631 022 1467/315-RPO, jímž byla zamítnuta žádost stěžovatele o obnovu řízení z důvodu nesplnění podmínek ve smyslu ust. § 100 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že podle stěžovatele bylo důvodem pro obnovu řízení vydání usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 18. 2. 2013 sp. zn. 1Nt 1070/2012, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 19. 3. 2013 sp. zn. 10To 110/2013. Protože usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi nabylo právní moci dne 19. 3. 2013 a stěžovatel podal návrh na obnovu řízení až dne 15. 9. 2013, stalo se tak po marném uplynutí tříměsíční subjektivní lhůty stanovené v ust. § 100 odst. 2 správního řádu. Svůj postup stěžovatel odůvodnil tím, že

proti citovaným usnesením podal ústavní stížnost a zároveň se obrátil na veřejného ochránce práv, přičemž očekával, že tato usnesení budou zrušena. Veřejný ochránce práv provedl šetření ohledně výkonu ochranného léčení a jeho výsledek stěžovateli oznámil sdělením ze dne 3. 9. 2013, sp. zn. 2545/2013/VOP/MS, které mu bylo doručeno dne 9. 9. 2013. Proto měl stěžovatel za to, že žádost o obnovu řízení byla včasná. Ústavní stížnost pak byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 5. 11. 2013, sp. zn. I. ÚS 1533/13, které je podle stěžovatele konečným rozhodnutím ve věci prodloužení ochranného léčení, a lze jej proto považovat také za důvod k obnově řízení. Krajský soud k argumentaci stěžovatele uvedl, že měla-li být důvodem pro obnovu řízení skutečnost, že stěžovateli bylo prodlouženo ochranné psychiatricko-sexuologické ambulantní léčení, pak o této skutečnosti bylo pravomocně rozhodnuto soudem dne 19. 3. 2013 a nejpozději od tohoto dne začala běžet tříměsíční lhůta k podání návrhu na obnovu řízení, která marně uplynula dne 20. 6. 2013. Z uvedeného je podle krajského soudu zřejmé, že stěžovatel podal žádost o obnovu řízení po marném uplynutí této lhůty a na této skutečnosti nemůže nic změnit ani jeho námitka, že ve věci prodloužení ochranného léčení mu bylo doručeno vyjádření veřejného ochránce práv až dne 9. 9. 2013. Stejně tak ani skutečnost, že mu bylo až dne 6. 11. 2013 doručeno usnesení Ústavního soudu, nemá vliv na závěr o opožděnosti podaného návrhu na obnovu řízení. Ústavní soud je orgánem ochrany ústavnosti, není součástí soustavy obecných soudů a není tedy povolán k instančnímu přezkumu jejich rozhodnutí. Podání ústavní stížnosti proto nemohlo být určující pro počátek běhu subjektivní lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení, jak tvrdil stěžovatel.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, ve které namítl, že lhůta tří měsíců má být počítána až od okamžiku, kdy mu bylo doručeno sdělení o výsledku šetření veřejného ochránce práv. Až tehdy se o důvodech obnovy řízení v podstatě dověděl. Dále uvedl, že v jeho případě je zachována objektivní lhůta k podání tohoto návrhu, a to lhůta tříletá. Krajský soud, a ani ministerstvo, se podle stěžovatele nezabývaly jeho nárokem na přiznání invalidity v důsledku jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Stěžovatel je přesvědčen, že splňuje podmínky pro přiznání nároku na invalidní důchod minimálně prvního stupně a v rámci obnovy řízení měl být zpracován revizní znalecký posudek. Z výše uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že se plně ztotožňuje se závěry krajského soudu obsaženými v odůvodnění napadeného rozsudku, podle kterého byl návrh na obnovu řízení podán opožděně. Proto navrhlo, aby byla kasační stížnost jako nedůvodná zamítnuta.

Stěžovatel v replice zopakoval námitky uvedené již v kasační stížnosti a setrval na závěru, že počátek běhu tříměsíční lhůty k podání návrhu na obnovu řízení lze počítat nejprve ode dne, kdy mu byl doručen přípis veřejného ochránce práv.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 4, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle obsahu správního spisu požádal stěžovatel o přiznání invalidního důchodu dne 14. 9. 2010 a po posouzení jeho zdravotního stavu byla žádost zamítnuta s tím, že není invalidní, neboť nesplnil podmínky pro přiznání důchodu podle ust. § 38 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. jeho pracovní schopnost nepoklesla pod stanovenou procentní míru. Námitky stěžovatele proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně byly zamítnuty rozhodnutím ze dne 15. 4. 2011. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, kterou krajský soud zamítl rozsudkem ze dne 25. 7. 2012, č. j. 20 Ad 23/2011 - 77. Kasační stížnost podanou stěžovatelem proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 29. 3. 2012, č. j. 4 Ads 103/2012 - 41. Dne 16. 9. 2013 bylo správnímu orgánu I. stupně doručeno podání stěžovatele, jímž se domáhal obnovy řízení týkající se jeho žádosti o invalidní důchod. V návrhu na obnovu řízení uvedl, že novou skutečností je, že usnesením Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 18. 2. 2013, sp. zn. 1 Nt 1070/2012, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 10 To 110/2013, mu byla prodloužena doba ochranného léčení s odůvodněním, že od 1. 1. 2010 je ve vězení, přičemž prostředí mužské věznice je pro jeho osobu zvýšeně rizikové, přičemž kterékoliv pracoviště ve věznici je pro něj zvýšeně rizikové, a pravomocné rozhodnutí okresního soudu jej vylučuje ze společenského i pracovního fungování. Dále uvedl, že ačkoliv v řízení týkající se invalidního důchodu vyšlo najevo, že trpí zdravotním postižením, míra poklesu pracovní schopnosti nebyla vyhodnocena správně, což dovozuje právě z usnesení týkajících se prodloužení doby ochranného léčení. Podle stěžovatele se jedná o důkaz dříve neznámý, který jinak hodnotí známou skutečnost, což činí nepravdivým předchozí posudek ministerstva. Správní orgán I. stupně žádost o obnovu řízení zamítl s tím, že stěžovatel nedodržel subjektivní tříměsíční lhůtu. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, které ministerstvo napadeným rozhodnutím zamítlo a potvrdilo rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

Nejvyšší správní soud považuje předně za nutné uvést, že obnova řízení probíhá ve dvou stádiích (fázích). Prvním z nich je řízení o povolení, příp. nařízení obnovy správním orgánem (tzv. *iudicium rescindens*), v němž správní orgán posuzuje, zda jsou naplněny podmínky pro spuštění obnovy řízení dle ust. § 100 správního řádu, neposuzuje však meritorně pravomocné rozhodnutí, pouze rozhoduje, zda obnovu řízení povolí či nepovolí (v případě řízení ex offio nařídí či nenařídí). Až v případě povolení či nařízení obnovy řízení nastává druhá fáze řízení o obnově, tzv. *iudicium rescissorium*, v němž správní orgán již rozhoduje o meritu věci, o němž bylo rozhodnuto v obnoveném řízení. Z uvedeného plyne, že původní rozhodnutí správního orgánu nemůže být zrušeno rozhodnutím o nařízení či povolení obnovy, ale až novým meritorním rozhodnutím vydaným v rámci druhé fáze obnovy řízení dle ust. § 102 správního řádu (srv. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2003, č. j. 7 A 50/2002 - 36, publ. pod č. 517/2005 Sb. NSS, či ze dne 27. 10. 2012, č. j. 9 As 49/2010 - 102, atp.).

V dané věci byla stěžovatelova žádost o obnovu řízení zamítnuta již v první fázi řízení o obnově, jelikož správní orgán I. stupně shledal, že stěžovatel nepodal žádost v subjektivní tříměsíční lhůtě, a nesplnil tedy podmínku stanovenou v ust. § 100 odst. 2 správního řádu. Pouze v případě, že by správní orgán I. stupně povolil obnovu řízení, mohl by posuzovat podmínky pro přiznání nároku na invalidní důchod. Za této situace se správní orgány ani krajský soud nemohly zabývat tím, zda stěžovatel měl nárok na

invalidní důchod či nikoliv. Námitky stěžovatele týkající se této skutečnosti jsou proto nedůvodné.

Stěžovatel v kasační stížnosti také namítl, že bez ohledu na splnění podmínky tříměsíční subjektivní lhůty podal žádost o obnovu řízení v objektivní tříleté lhůtě. Podle ust. § 100 odst. 2 správního řádu může účastník podat žádost o obnovu řízení u kteréhokoliv správního orgánu, který ve věci rozhodoval, a to do 3 měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne právní moci rozhodnutí. V citovaném ustanovení je upravena jak subjektivní, tak i objektivní lhůta, ve které je možné podat žádost o obnovu řízení a která je konstruována jako lhůta prekluzivní (propadná). Subjektivní tříměsíční lhůta počíná běžet ode dne, kdy se účastník řízení o důvodu obnovy dozvěděl. Argument stěžovatele, že podmínku stanovenou v ust. § 100 odst. 2 správního řádu splnil, jelikož podal žádost v objektivní tříleté lhůtě, nelze akceptovat. Takový výklad citovaného ustanovení by totiž vedl k tomu, že by žádost podaná ve tříleté objektivní lhůtě byla včasná, ačkoliv by podmínka tříměsíční subjektivní lhůty nebyla splněna. Přitom z dikce citovaného ustanovení vyplývá, že subjektivní tříměsíční lhůta je omezena lhůtou objektivní. Pokud je žádost o obnovu řízení podána v objektivní lhůtě, avšak po uplynutí subjektivní lhůty, není splněna zákonná podmínka stanovená v ust. § 100 odst. 2 správního řádu. Proto stížní námitka týkající se objektivní lhůty je nedůvodná.

Stěžovatel dále namítal, že správní orgány i krajský soud pochybily, pokud dospěly k závěru, že žádost o obnovu řízení nebyla podána v subjektivní tříměsíční lhůtě podle ust. § 100 odst. 2 správního řádu, protože tato lhůta má být počítána až od okamžiku, kdy mu bylo doručeno sdělení o výsledku šetření veřejného ochránce práv. Nejvyšší správní soud považuje za nutné poukázat na to, že stěžovatel důvod pro obnovu řízení dovozoval pouze z odůvodnění usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 18. 2. 2013, sp. zn. 1Nt 1070/2012, a nikoliv ze sdělení o výsledku šetření veřejného ochránce práv. O této skutečnosti svědčí fakt, že v žádosti o obnovu řízení za novou skutečnost označil pouze citované usnesení a rovněž v doplnění této žádosti odkázal pouze na toto usnesení. V žádosti o obnovu řízení, ani v jejím doplnění nezmínil, že mu bylo dne 9. 9. 2013 doručeno sdělení veřejného ochránce práv. Tuto skutečnost nezmínil ani v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, kterým byla zamítnuta jeho žádost o obnovu řízení. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je proto nepochybné, že stěžovatel považoval za důvod obnovy řízení pouze skutečnosti obsažené v odůvodnění usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi, a proto otázka včasnosti podané žádosti o obnovu řízení byla správními orgány posuzována správně pouze ve vztahu k citovanému usnesení a nikoliv ve vztahu ke sdělení veřejného ochránce práv.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu je pro určení počátku subjektivní tříměsíční lhůty pro podání žádosti o obnovu řízení podstatné, kdy bylo stěžovateli prokazatelně doručeno usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi, z jehož odůvodnění zjistil skutkové důvody, které, podle jeho názoru naplňovaly podmínku ust. § 100 odst. 1 správního řádu. Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem krajského soudu, že pro počátek běhu subjektivní lhůty je určující nabytí právní moci usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi. Okamžik nabytí právní moci tohoto usnesení nemá pro posouzení včasnosti podání návrhu na obnovu řízení žádný význam, neboť o skutečnostech, které mají být důvodem obnovy řízení, se stěžovatel dozvěděl z odůvodnění

citovaného usnesení. Pro posouzení počátku běhu subjektivní lhůty je tedy zásadní okamžik, kdy se toto usnesení dostalo do dispozice stěžovatele, resp. okamžik, kdy se stěžovatel s jeho obsahem prokazatelně seznámil. Pro podporu výše uvedených závěrů odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek ze dne 25. 4. 2013, č. j. 2 As 7/2012 - 35, v němž uvedl, že „[z] tohoto pohledu je tak bezpředmětné, zda a kdy takový rozsudek nabyl právní moci, neboť z ustanovení § 100 odst. 2, věty první správního řádu jasně plyne, že účastník může podat žádost o obnovu řízení u kteréhokoliv správního orgánu, který ve věci rozhodoval, a to do 3 měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne právní moci rozhodnutí; není tedy rozhodující, zda je právní otázka řešená v rozsudku postavena zcela najisto, ale že se v odůvodnění objevily dříve neznámé skutečnosti (existující již v době rozhodování ve správním řízení), které stěžovatel (ač jsou mu ku prospěchu) nemohl dříve uplatnit. Ani gramatický výklad, jak byl proveden stěžovatelem, neobstojí, neboť z ustanovení § 100 odst. 2 správního řádu žádným způsobem nelze dovodit, že by se subjektivní lhůta měla jakkoli spojit s právní mocí určitého rozhodnutí. Tato lhůta není závislá na žádné objektivní skutečnosti, jakou je právní moc, nýbrž pouze na vědomosti stěžovatele o skutečnostech a důkazech, které jsou pro obnovu řízení dle zákona zásadní.“ Ke shodnému závěru dospěl také Městský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 21. 9. 2011, č. j. 9 Ca 173/2008 - 59, publ pod č. 2891/2013 Sb. NSS. Podle Nejvyššího správního soudu proto subjektivní tříměsíční lhůta pro podání žádosti o obnovu řízení začala stěžovateli běžet od okamžiku, kdy mu bylo doručeno usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi. Krajský soud v napadeném rozsudku sice v tomto směru dospěl k chybnému závěru, nicméně to nemění nic na tom, že stěžovatel ani v této lhůtě, která by začala běžet od právní moci usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi a která by tudíž byla pro stěžovatele výhodnější, žádost o obnovu řízení nepodal. Nejvyšší správní soud proto dospěl ke shodnému závěru jako krajský soud, že stěžovatelova žádost o obnovu řízení byla podána opožděně.

Podle Nejvyššího správního soudu nelze akceptovat ani názor stěžovatele, že subjektivní lhůta začala běžet až od okamžiku, kdy stěžovatel obdržel sdělení veřejného ochránce práv či usnesení Ústavního soudu. Vzhledem k tomu, že podle tvrzení stěžovatele mají být důvodem pro obnovu řízení skutečnosti, o nichž se dozvěděl z odůvodnění usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi, nelze počátek lhůty pro podání žádosti o obnovu řízení odvíjet od skutečností, které s tímto usnesením přímo nesouvisí a jež nastaly až po jeho doručení stěžovateli (srv. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 2 As 7/2012 - 35).

Z výše uvedených důvodů není kasační stížnost důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl. O kasační stížnosti rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje § 109 odst. 2 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovateli byla v řízení před krajským soudem ustanovena advokátka JUDr. Jarmila Lipnická Pešlová. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. Citované ustanovení rovněž stanoví, že je-li ustanoven advokát, platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát. Náklady řízení sestávají z odměny advokátky za jeden úkon právní služby (písemné podání ve věci samé – kasační stížnost) v částce 1.000 Kč podle ust. § 7, § 9 odst. 2 a odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a náhrady hotových výdajů 300 Kč podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky. Nejvyšší správní soud nepřiznal zástupkyni stěžovatele náklady za další úkon právní služby (repliku k vyjádření ministerstva), neboť v ní byly uvedeny v podstatě totožné argumenty jako v kasační stížnosti. Celková částka odměny ustanovené zástupkyně stěžovatele proto činí 1.300 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. dubna 2015

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu